

POSTANOWIENIE

27 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.M.

z udziałem R.P.

o orzeczenie wobec uczestnika zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,

na skutek skargi kasacyjnej R.P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 21 czerwca 2024 r., IX Ga 7/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od R.P. na rzecz M.M.
1 800 zł (tysiąc osiemset złotych) kosztów postępowania
kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

a.w.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 października 2023 r. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku zakazał uczestnikowi R.P. prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia bliżej określonych funkcji na okres dwóch lat (pkt I), zasądził od R.P.

na rzecz M.M. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą E. w W. koszty postępowania (pkt II), a także orzekł o pozostałych kosztach postępowania (pkt III i IV).

Postanowieniem z 21 czerwca 2024 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację uczestnika (pkt 1) i zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Od powyższego orzeczenia skargę kasacyjną wywiódł uczestnik. Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania, podając, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona co do zarzutu naruszenia prawa, to jest naruszenia art. 373 ust. 1a Prawa upadłościowego przez przyjęcie, że wyłącznie złożenie wniosku o wszczęcie jednego z wymienionych w tym przepisie postępowań restrukturyzacyjnych, w tym samym terminie, który zastrzeżony został dla złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, pozwala na oddalenie wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w sytuacji, gdy brak jest normy nakazującej złożenie wniosku restrukturyzacyjnego w ścisłym terminie, o ile ostatecznie postępowanie takie spełni swoją funkcję i doprowadzi do zaspokojenia wierzycieli w istotnej części.

Skarżący powołał się również na potrzebę rozstrzygnięcia następujących, istotnych zagadnień prawnych: (a) na wypadek przyjęcia, iż w sprawie nie doszło do oczywistego naruszenia prawa wskazanego w pkt 1 powyżej:

- czy z treści art. 373 ust. 1a Prawa upadłościowego wynika, że przesłanka umożliwiająca oddalenie wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego, jest spełniona wyłącznie wówczas, gdy wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego został złożony w terminie przewidzianym do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, (b) czy sąd, oceniając wystąpienie przesłanki „nieznacznego pokrzywdzenia wierzycieli”, określonej w art. 373 Prawa upadłościowego, powinien dokonać porównania możliwego poziomu zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu upadłościowym w razie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki w ustawowym terminie z możliwym poziomem

zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu restrukturyzacyjnym, z uwzględnieniem kierunku toczącego się postępowania naprawczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej można stwierdzić wówczas, gdy naruszenie przepisów prawa, którego dopuścił się Sąd *meriti* przy wydawaniu orzeczenia, widoczne jest *prima facie*, czyli bez konieczności przeprowadzania wnikliwych analiz prawnych. Na skarżącym ciąży powinność przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnienia nie dowolnego kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego lub materialnego, lecz tylko takiego, które prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skonstruowany przez skarżącego wywód prawny powinien wykazać, że rozstrzygnięcie sądu obarczone jest szczególną wadą dostrzegalną dla osoby dysponującej podstawową wiedzą prawniczą. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie jest władna przesądzić sama strona, lecz kompetencję do tego ma Sąd Najwyższy na etapie badania czy wystąpiły przesłanki tzw. przedsądu.

Sformułowane przez autora skargi kasacyjnej istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinno koncentrować się na zaistniałym problemie prawnym, ściśle powiązanym z przedmiotem sprawy,

znajdować oparcie w stanie faktycznym sprawy, korelować z podstawą prawną zaskarżonego orzeczenia oraz treścią podstaw skargi, a także mieć znaczenie dla wyniku kontroli kasacyjnej zaskarżonego orzeczenia. Zagadnienie to powinno mieć przy tym charakter uniwersalny, a zatem – jego rozwiązanie powinno być pomocne przy osądzaniu innych podobnych spraw (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11 czy postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13).

Skarżący powinien przy podnoszeniu określonych przyczyn kasacyjnych unikać takiego ich formułowania, aby wzajemnie się one wykluczały. Sprzeczne są twierdzenia, że w tej samej sprawie doszło z jednej strony do oczywistego, a zatem kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka naruszenia przepisów prawa, których treść podlega jednoznacznej wykładni, a z drugiej strony – że stosowanie tych samych przepisów wymaga jakiegokolwiek wyjaśnienia i rozwikłania powiązanych z ich wykładnią wątpliwości.

Skarżący sformułował wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ten sposób, że na początku zwrócił uwagę na oczywistą jej zasadność z racji naruszenia przez Sądy art. 373 ust. 1a ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, a dodatkowo – niejako asekuracyjnie – wyjaśniał, że w związku ze stosowaniem tego przepisu wystąpiło istotne zagadnienia prawne. Skarżący nie podołał jednak w obu wypadkach obowiązkowi, nałożonemu przez art. 398⁹ § 1 k.p.c., który wymaga przedstawienia przez skarżącego profesjonalnego wyводу prawnego, pozwalającego na skonfrontowanie problematycznych aspektów z prawną propozycją ich rozwikłania. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej zawierał więc wewnętrzną sprzeczność. Taka redakcja wniosku nie mogła skutkować oczekiwanym przez skarżącego rezultatem w postaci uznania złożonej skargi kasacyjnej za odnoszącą się do spraw o najpoważniejszym charakterze czy prowadzącą do rozwinięcia w orzecznictwie określonych kwestii prawnych.

Co zaś się tyczy przesłanki badania „nieznacznego pokrzywdzenia wierzycieli”, to Sąd Najwyższy, analizując uzasadnienie postanowienia Sądu *meriti* nie dostrzegł w zasygnalizowanym problemie cech istotności. Sądy obu instancji

zawarły w swych rozważaniach wyczerpujące wnioski, przemawiające za zasadnością stwierdzenia, że nie została spełniona podnoszona przez skarżącego przesłanka. Skarżący zatem zmierzał, z wykorzystaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia, do poddania pod osąd Sądu Najwyższego dowiedzionej i prawidłowo rozstrzygniętej kwestii pokrzywdzenia wierzycieli po raz trzeci, zmierzając również do niedopuszczalnego na etapie postępowania kasacyjnego weryfikowania okoliczności faktycznych sprawy. Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że procedowanie Sądów *meriti* w tym przedmiocie w pełni uwzględniało utrwalony w orzecnictwie pogląd, zgodnie z którym stosownie do treści art. 373 ust. 2 Prawa upadłościowego, przy orzekaniu zakazu, o którym mowa w ust. 1, sąd bierze pod uwagę stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. W myśl art. 373 ust. 1 Prawa upadłościowego orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej lub pełnienia wskazanych w nim funkcji zależy przede wszystkim od wykazania sankcjonowanych zachowań w tym niedochowania terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz od wykazania winy w niezachowaniu tego terminu. Oznacza to, że orzeczenie zakazu w granicach wynikających z art. 373 ust. 1 Prawa upadłościowego wymaga łącznego rozważenia dwóch przesłanek, ze względu na ich kumulatywny charakter, a mianowicie winy oraz wystąpienia skutków podejmowanych działań, wśród których ustawodawca wskazał w szczególności dwa, a mianowicie obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli (tak wprost: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2025 r., I CSK 940/24).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 8 pkt 5 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

a.w.

[a.]